

Aftale om budget 2020 og overslagsårene 2021-2023

Med aftalen om budgettet for 2020-2023 er der i særlig grad sat fokus på at holde hånden under kernevelfærden – blandt andet med tilførsel af midler til serviceområderne som følge af den demografiske udvikling, etablering af et nyt økonomisk grundlag for familieområdet samt midler til etablering af en ny idrætshal og et nyt plejecenter i Dronningborg.

Aftalepartierne fastholder samtidig udviklingsretningen besluttet i sidste års budget og fastlægger med budgetaftalen derfor en 10-årig investeringsplan på anlægsområdet, som rækker ud til 2029.

Indenfor den 10-årige periode øges ambitionsniveauet på anlægsområdet gradvist, så kommunen får et anlægsbudget der i højere grad står mål med kommunens størrelse og bygningsmasse. Det prioriteres herunder, at der afsættes flere midler til bygningsvedligeholdelse, ligesom der sættes midler af til en ny havnevej og den stigende opsparing til etablering af Klimabroen fastholdes. Havnevejen og Klimabroen er de afgørende elementer i realiseringen af det ambitiøse byudviklingsprojekt Byen til Vandet, som henover de næste mange år skal være lokomotiv for den videre udvikling af Randers by og kommunen som helhed.

Udgangspunktet for budgetlægningen har dog været meget stramt. Kommunens andel af udgifterne til indkomstoverførsler på landsplan er fortsat høj, og på trods af stor bygge- og grundsalgsaktivitet vokser befolkningstallet ikke som hidtil forventet. Aftalepartierne tillægger det stor betydning, at udviklingen på disse områder vendes.

Inden for de snævre økonomiske rammer har aftalepartierne lagt afgørende vægt på, at der er balance på det skattefinansierede område i 2020, og kommunens måltal for størrelsen af kassebeholdningen er overholdt ved udgangen af budgetperioden 2020-2023.

Af hensyn til mulighederne for at skabe et råderum til nødvendige prioriteringer har aftalepartierne derfor fundet det nødvendigt, at hæve indkomstskatten med 0,2 procentpoint, ligesom en del af de i basisbudgettet forudsatte effektiviserings- og besparelsesforslag må gennemføres for at opretholde et budget i balance.

Samtidig sættes dækningsafgiften på erhvervsjendomme ned med 0,5 promille for at understøtte virksomhederne, jobskabelsen og væksten i kommunen.

Byrådets vision og udmøntning af målsætninger

I forbindelse med sidste års budget vedtog byrådet en ny vision for Randers Kommune – en vision der bærer overskriften "*Randers – vi tør gå nye veje*" og går på to ben:

- Vi vil muligheder for alle - alle skal med og alle kan bidrage
- Vi vil vækst og udvikling - et attraktivt sted at bo, arbejde og drive virksomhed

I løbet af det seneste år er visionen og målsætningerne i denne blevet konkretiseret i en række politikker på fagområderne. Aftalepartierne lægger stor vægt på, at fagudvalg og forvaltning nu tilrettelægger og gennemfører indsatser, der kan medvirke til at realisere de opstillede målsætninger. I den forbindelse ønsker aftalepartierne, at forvaltningen vurderer behovet for

tilpasning af kommunens samlede styringsmodel (inkl. værdigrundlag) med henblik på forenkling og en mere målrettet styring.

Verdensmålene (450.000 kr. i 2020)

KL udarbejdede i 2018 en handlingsplan for kommunernes fælles indsats for verdensmålene. Verdensmålene er dog relevante for både offentlige institutioner, erhvervsliv og de private husholdninger – kort sagt for hele Randers Kommune som samfund.

Aftalepartierne ønsker derfor, at der sættes et fælles fokus på temaet i kommunen. I 2020 ønskes dette kickstartet med en konference eller en event - eventuelt i samarbejde med non-profit organisationen "Danmark for målene" - der kan inspirere til, hvordan der i Randers Kommune kan arbejdes med verdensmålene. Aftalepartierne afsætter på den baggrund 450.000 kr. til indsatsen i 2020.

Budgetændringer som følge af demografisk udvikling

Aftalepartierne lægger stor vægt på, at budgetterne på de store serviceområder reguleres i takt med de demografiske ændringer i befolkningen. Den beregnede stigning fra 2019 til 2020 på i alt 16,8 mio. kr. udmøntes derfor fuldt ud til fagområderne fra den centralt placerede demografipulje jf. tabellen nedenfor:

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023
Børn	3,1	3,1	3,1	3,1
Social	5,0	5,0	5,0	5,0
Omsorg	8,7	8,7	8,7	8,7
I alt	16,8	16,8	16,8	16,8

De beregnede stigninger fra 2021 og frem fastholdes i den centralt placerede demografipulje og vil blive udmøntet i forbindelse med de kommende års budgetlægninger.

En ny 10-årig investeringsplan på anlægsområdet

Som led i aftalen om budgettet for 2020-2023 er aftalepartierne enige om at fastlægge en ny 10-årig investeringsplan på anlægsområdet

Planen omfatter anlægsmidler afsat indenfor budgetperioden 2020-2023 samt de anlægsmidler, som i kommende års budgetlægninger forudsættes indarbejdet i årene 2024-2029 (sidstnævnte vedlagt som bilag).

Den 10-årige investeringsplan indebærer en gradvis forøgelse af anlægsniveauet fra 160 mio. kr. i 2024 til 180 mio. kr. i 2029. Planen indeholder i årene 2024-2029 følgende:

- Pulje til IT og udvikling af folkeskolerne på 20 mio. kr. årligt
- Pulje til breddeidræt og idrætsformål på 3,5 mio. kr. årligt
- Byen til Vandet – et fast rammebeløb på 12,5 mio. kr. årligt
- Opsparing til Klimabroen på 17 mio. kr. i 2024 stigende til 27 mio. kr. i 2029
- Infrastrukturpulje - veje, cykelstier, sikre skoleveje på 5,5 mio. kr. årligt
- Restfinansiering til etablering af ny havnevej på 16 mio. kr. i 2024

- Midler til bygningsvedligehold på 44 mio. kr. i 2024 stigende til 52 mio. kr. i 2029
- Pulje til energibesparende foranstaltninger på 15 mio. kr. årligt
- Pulje til naturforvaltningsprojekter på 3,5 mio. kr. årligt
- Pulje til byfornyelsesprojekter på netto 2 mio. kr. årligt og pulje til indsats mod dårlige boliger på netto 0,7 mio. kr.
- Restbeløbet i forhold til målsætningen for det samlede anlægsniveau samles i en pulje til politisk prioritering (herunder demografisk udbygningsbehov) i forbindelse med de årlige budgetdrøftelser. Puljen udgør som udgangspunkt ca. 21 mio. kr. i 2024 stigende til et niveau på 37-40 mio. kr. i årene derefter.

Som led i den nye 10-årige investeringsplan omplaceres samtidigt indenfor budgetperioden 20 mio. kr. i 2022 og 2023 fra de afsatte rammebeløb på skoleområdet og 1 mio. kr. afsat i bredbåndsfonden i 2020 og 2021. Beløbene medgår som finansiering af andre udvidelser af anlægsbudgettet samt en ny anlægspulje på 14 mio. kr. i 2022 og 2023 placeret under økonomiudvalget til senere politisk udmøntning.

Børn og Familie:

Familieområdet

Aftalepartierne er enige om at fastholde den samlede plan for gældssanering og etablering af fremadrettet økonomisk balance for familieområdet, som er indeholdt i basisbudgettet. Med planen sker der en nedskrivning af områdets gæld med 38 mio. kr. ved årsskiftet 2019/2020, der egenfinansieres af området med en varig reduktion af driftsbudgettet på 0,5 mio. kr. Samtidigt forøges budgettet med 2,5 mio. kr. til myndighedscentret i 2020 og frem, ligesom budgettet til foranstaltninger forøges med 8,1 mio. kr. årligt.

Med disse ændringer er aftalepartierne enige om, at der samlet set er skabt en realistisk økonomisk ramme for familieområdet, der giver området mulighed for til at håndtere de udsving, der måtte være mellem årene ift. overførsler af over-/underskud.

Mødrehjælpen

Aftalepartierne fastholder det årlige tilskud til Mødrehjælpen, som er indarbejdet i basisbudgettet med 350.000 kr. årligt på børneområdet. Aftalepartierne ønsker i den forbindelse, at forvaltningen afsøger nye muligheder for kommunalt samarbejde med Mødrehjælpen.

Forebyggelse - voldsramte kvinder (0,5 mio. kr. årligt i 2020 og frem)

Aftalepartierne ønsker at afsætte 0,5 mio. kr. til et forebyggelsesprojekt (krisecenter) målrettet kvinder, der bliver udsat for vold.

Projekt 'MyWay' (1,3 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

MyWay er et forebyggende behandlingstilbud til unge 15-25 år, der mistrives. Tilbuddet består af et fire måneders forløb med hhv. individuelle psykologsamtaler, mentorstøtte og et gruppemiljø med ligesindede. MyWay er etableret som et metodeudviklingsprojekt i Randers med midler fra Velux Fonden og har været i drift siden 2016 i regi af Bysekretariatet. På nuværende tidspunkt er selve metodeudviklingsdelen færdig, og der er tale om en velafprøvet og veldokumenteret indsats.

MyWay har i løbet af de seneste tre år afviklet ni forløb med gode resultater. I forhold til tidligere er der konstateret mere end en fordobling af unge, der er i uddannelse eller beskæftigelse efter MyWay forløbet.

Aftalepartierne afsætter på den baggrund 1,3 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 til drift og udvidelse af MyWay-projektet. Forud for budgetlægningen 2022-2025 foretager forvaltningen en evaluering af projektet, der kan danne baggrund for politisk stillingtagen til videreførelse og det varige niveau for indsatsen.

Ny daginstitution i Dronningborg

Der er i basisbudgettet afsat 20,3 mio. kr. til etablering af en ny daginstitution i 2022. Aftalepartierne er enige om, at den nye daginstitution skal ligge i Dronningborg, hvor byggeriet samtidigt skal tænkes sammen med etablering af en ny Dronningborghal og et nyt plejecenter.

Tildeling Jennumparken og Hørhaven

Aftalepartierne er enige om at gennemføre forslag nr. 31 om afskaffelse af den ekstraordinære tildeling til Jennumparken og Hørhaven fra og med 2022, når de statslige puljemidler udløber. Aftalepartierne ønsker i den forbindelse, at der gennemføres en vurdering af konsekvenserne af ghettopakken, med henblik på at der forud for budget 2022-2025 kan tages stilling til den fremtidige indsats i området.

Skole og Uddannelse:

Folkeskoleområdet (7,2 mio. kr. i 2020 stigende til 13 mio. kr. i 2023 og frem)

Aftalepartierne er enige om, at folkeskoleområdet tilføres 5 mio. kr. årligt i 2020 og frem.

Samtidigt er aftalepartierne enige om, at det generelle besparelseskrav på specialskolerne (katalogforslag nr. 34) er for stort. Kravet reduceres derfor med 2,2 mio. kr. i 2020, 4,4 mio. kr. i 2021 og 2022 samt 8 mio. kr. i 2023.

Erhverv og udvikling:

Opsparing til Klimabroen

Klimabroen udgør rygraden i byudviklings- og klimatilpasningsprojektet Byen til Vandet og udgør en helt central del af den fremtidige trafikinfrastruktur i Randers midtby. Aftalepartierne er derfor enige om, at den yderligere opsparing til Klimabroen i basisbudgettet på 9 mio. kr. i 2020 stigende til 15 mio. kr. i 2023 fastholdes og videreføres i årene frem (jf. den 10-årige investeringsplan).

Aftalepartierne er endvidere enige om, at der fortsat skal gennemføres løbende optagelse af lån øremærket til Klimabroen, i takt med at Randers Havns egenfinansierede anlægsinvesteringer giver kommunen automatisk låneadgang. Der er i 2019 gennemført lånoptag som følge heraf på 16,4 mio. kr., der er reserveret til Klimabroen.

Aftalepartierne lægger vægt på, at der fra såvel politisk som administrativ side fortsat vil blive arbejdet for at sikre statslig støtte til finansiering af klimabroen. Målet er fortsat, at broen kan stå klar omkring 2030 i takt med, at de relevante havnearealer, hvor bro- og vejføring skal forløbe, overdrages fra Randers Havn til Randers Kommune.

Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse med tilfredshed, at byrådet netop har iværksat et detailprojekt, som skal komme et skridt tættere på de præcise omkostninger forbundet med etablering, udformningen af bro, dæmning og vejanlæg samt tilslutningen til de eksisterende vejanlæg syd og nord for fjorden.

Forstærket midtbyindsats (2 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

Midtbyen i Randers er byens hjerte. Et velfungerende byliv i midtbyen giver en lang række positive effekter for resten af byen. Den hidtidige midtbyindsats har givet mange positive erfaringer med at skabe mere liv i byen. Indsatsen er mundet ud i et forslag til en midtbystrategi, der er udarbejdet sammen med midtbyens parter. Aftalepartierne ønsker at understøtte midtbystrategien og parternes indsats. Der afsættes derfor yderligere 2 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 til at fortsætte og konsolidere indsatsen for en endnu mere levende midtby.

Erhverv Randers - Business Randers (1,7 mio. kr. årligt i 2020 og frem)

Som følge af ny Lov om erhvervsfremme blev strukturen på erhvervsfremmeområdet ændret pr. 1. januar 2019. Den nye struktur betyder, at der etableres nye Erhvervshuse, der erstatter de regionale Væksthuse, og der etableres en digital platform, der skal samle oplysninger om erhvervsservice. Den nye struktur betyder også, at der sker en omrokering af de opgaver, som de enkelte aktører i erhvervsfremmesystemet løser. Ligeledes er der forudsat en effektivisering på hele erhvervsområdet, der kan anvendes til borgernær velfærd. I budget 2019 blev der frigivet 1,5 mio.kr. til velfærd, og det blev aftalt, at 2019 er et overgangså, hvor Erhverv Randers fik et tilskud på 3,0 mio. kr., idet restfinansieringen blev taget af erhvervsudviklingspuljen.

Aftalepartierne er enige om at bakke op om det arbejde, som er igangsat med at samle en række af organisationerne og foreningerne i et Business Randers.

Aftalepartierne ønsker, at samarbejdet mellem Randers Kommune og Erhverv Randers/Business Randers bliver styrket. Derfor nedsættes et erhvervsforum, som består af repræsentanter fra Randers Kommunes erhvervs- og udviklingsafdeling, Teknik- og miljøforvaltningen, Jobcenter Erhverv og Erhverv Randers (Business Randers), som skal koordinere og udvikle samarbejdet.

Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om, at der fortsat er brug for en basal lokal 1:1 vejledning udført af Erhvervs Randers (Business Randers). Der prioriteres på den baggrund yderligere 1,7 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til løsning af opgaven. De konkrete mål og indsatser aftales i en resultatkontrakt med Erhvervs Randers (Business Randers).

Randers Regnskov (0,3 mio. kr. årligt i 2020 og frem)

Randers Regnskov er en af kommunens vigtigste turistattraktioner og trækker årligt mange udenbys gæster til kommunen. For fortsat at kunne tiltrække gæster har Randers Regnskov brug for at kunne udvikle nye attraktioner. Aftalepartierne er enige om at understøtte Randers Regnskovens udvikling ved at sikre de nærmeste udviklingsmuligheder. Der er derfor enighed om at overdrage arealerne ved Hvidemøllevej 3 og 5 samt Åbo til Randers Regnskov på betingelse af, at der sikres adgang for offentligheden til Gudenåen fra Vestervold. Aftalepartierne afsætter i den forbindelse 0,3 mio. kr.

årligt fra 2020 og frem til at dække manglende lejeindtægter. Engangsudgifterne i forbindelse med overdragelsen dækkes af de allerede afsatte midler til nedrivning af Hvidemøllevej 5.

Familiehuset i Gråbrødrestræde (0,1 mio. kr. i 2020)

Der afsættes 100.000 kr. i 2020 til et driftstilskud til Familiehuset i Gråbrødrestræde i Randers midtby.

Landdistrikter:

Landdistriktspulje

Randers Kommunes landdistriktspulje støtter udviklingsprojekter i enkelte landsbyer og tværgående udviklingsprojekter i landdistrikterne. Landdistriktspuljen udmøntes primært ved to årlige ansøgningsrunder og giver landsbyer mulighed for at sikre fremdrift i udviklingen.

Landdistriktspuljen er landsbyernes mulighed for at opnå støtte til initiativer, der sikrer fortsat udvikling af landsbyerne og det gode liv, der leves i landsbyerne. På den baggrund er aftalepartierne enige om at landdistriktsudvalget kan omprioritere overskydende midler fra udrulningen af bredbånd til udvidelse af landdistriktspuljen.

Miljø og teknik:

Plan og Byg (2 mio. kr. i 2020 stigende til 3 mio. kr. i 2021 og frem)

Der er fortsat vækst og aktivitet i Randers Kommune, og mange ønsker om at kunne realisere nye projekter. Det betyder også, at der fortsat er mange lokalplaner og byggesager, der skal sagsbehandles.

Aftalepartierne lægger stor vægt på at sikre væksten de bedst mulige vilkår i kommunen. En vigtig parameter for at understøtte den fortsatte vækst er, at der ikke er for lang sagsbehandlingstid på byggesager og lokalplaner. Når der er ønske om at udvikle og bygge i Randers Kommune, skal forvaltningen være en medspiller, der kan agere hurtigt og serviceorienteret og sikre en god og effektiv sagsbehandling.

Med henblik på at sikre dette er aftalepartierne enige om, at det forhøjede bemandingsniveau i Plan & Byg skal videreføres, ligesom der i 2020 afsættes midler til indfasning af den tilpasning området i øvrigt skal gennemføre. Samlet afsættes derfor 2,0 mio. kr. i 2020 og 3,0 mio. kr. i 2021 og frem til formålet.

Jordforsyning og bosætningsstrategi

Den store aktivitet i Randers Kommune giver sig også udslag i, at der sælges mange byggegrunde. De fleste grunde sælges i og tæt på Randers, men der bliver også solgt byggegrunde i landsbyerne. I 2019 har byrådet igangsat byggemodninger af grunde i Havndal og Gjerlev.

Aftalepartierne er enige om, at kommunen i budgetperioden skal have fokus på at realisere salg af de byggemodnede arealer i landsbyerne samt opkøb og udvikling af arealer i og omkring Randers by. Aftalepartierne er også enige om, at kommunens involvering i nye byudviklingsområder såsom Munkdrup er vigtig for at understøtte private investorers investeringsvillighed.

Aftalepartierne noterer sig med tilfredshed, at de seneste år øgede indtægter fra grundsalget har betydet, at der nu er balance i jordforsyningsbudgettet, så der ikke sker overførsler mellem årene af større forventede indtægter. Der er ved at være udsolgt i den mest populære udstykning i Romalt. Med henblik på at sikre fortsat fokus på fremtidens byudvikling, er der derfor i basisbudgettet afsat midler til at opkøbe arealer til fremtidig byvækst.

Aftalepartierne er i forlængelse heraf enige om, at det afgørende vigtigt at fremme bosætningen i Randers Kommune. Øget bosætning giver øgede skatteindtægter, hvilket i sidste ende er afgørende for den fortsatte udvikling af velfærden i Randers Kommune. Der er derfor også ansat en bosætningskoordinator til at fremme bosætningen og der gennemføres bosætningsfremstød og kampagner. Aftalepartierne ønsker desuden at bosætning skal være et gennemgående tema for hele forvaltningen og ønsker derfor, at der udarbejdes et forslag til en samlet bosætningsstrategi for Randers Kommune.

Ny Havnevej

Den eksisterende adgang til den nuværende havn og de nye havnearealer løber gennem det centrale Randers, hvilket nedsætter effektiviteten af godstransporten til og fra havnen. Samtidigt generer de mange lastbiler og modulvogntog den øvrige trafik på vejnettet og borgerne i Randers. Der er derfor behov for en ny forbindelse, der leder den tunge trafik udenom de centrale bydele i Randers.

En ny havnevej vil sikre en mere direkte opkobling fra Randers Havn til det overordnede vejnet. Fra nord vil der være således være adgang til havnen fra E45 via de overordnede trafikveje Hammelvej, Grenåvej og Ørneborgvej, og fra syd vil der være adgang fra E45 via Ringvej syd, Clausholmvej og videre til havnen via Grenåvej og Ørneborgvej. Den nye forbindelse medfører en betragtelig forbedring af trafiksikkerheden for de bløde trafikanter, som i højere grad adskilles fra den tunge trafik. Endelig betyder det en forbedring af miljøet i de centrale byområder, som ikke i samme omfang belastes af partikelforurening og støjgener.

Projektet omfatter ombygninger af 3 kryds for at sikre tilgængelighed for modulvogntog og en forlængelse af Ørneborgvej frem til det nye havneområde.

Som forudsat i budgettet for 2019-2022 er aftalepartierne enige om, at projektet med etablering af en ny havnevej skal gennemføres. Det afsatte beløb i basisbudgettet på 15 mio. kr. i 2023 fastholdes derfor, ligesom restfinansieringen på 16 mio. kr. afsættes i 2024 jf. den nye 10-årige investeringsplan på anlægsområdet. Der laves et forslag til en plan med henblik på, at anlægget af den nye havnevej kan påbegyndes i 2021.

Såfremt projektet tilgodeses af statslig medfinansiering i forbindelse med udmøntning af en kommende Havnepakke III, er aftalepartierne indstillet på, at eventuel overskydende finansiering som udgangspunkt skal tilføres opsparringen til klimabroen

Infrastrukturplan

I starten af 2020 skal byrådet vedtage en ny infrastrukturplan, som vil indeholde en række projekter der skal være med til at sikre, at Randers Kommune fortsat vil være en attraktiv kommune for erhvervslivet og som bosætningskommune.

Forud for planens udarbejdelse er der gennemført en kortlægning af de "ømme punkter" i den eksisterende infrastruktur. Randers Bro i den centrale del af Randers bruges hver dag af næsten 40.000 biler/døgn. Randers Bro er således den næstmest belastede kommunevej uden for hovedstadsområdet.

Hver dag medfører den store trafikbelastning betydelige forsinkelser for de mange trafikanter. Derfor har byrådet allerede vedtaget at spare op til realisering af Klimabroen, som skal aflaste Randers Bro.

Udover at pege på at der er behov for at sikre høj kapacitet for den fjordkrydsende trafik har kortlægningen af de "ømme punkter" også afdækket fremkommelighedsproblemer på de øst-vest gående forbindelser i Randers.

Færdiggørelse af de igangværende byudviklingsprojekter vil lægge yderligere pres på disse forbindelser. Der vil derfor også være behov for at investere i at udbygge kapaciteten på vejnettet, så den nordøstlige del af Randers Kommune kan få en bedre vejforsyning og en bedre opkobling til den nordlige del af motorvejsnettet.

Her vil en forlængelse af Ringboulevarden fra Hadsundvej til Udbyhøjvej være helt central. Forlængelse af Ringboulevarden vil skabe en kapacitetsstærk forbindelse mellem de store byudviklingsområder i den nordøstlige del af Randers og motorvejsnettet, og vil være med til at aflaste de eksisterende øst-vestgående forbindelser gennem byen som f.eks. Udbyhøjvej/Markedsgade.

Næste skridt vil være igangsætning af forundersøgelser for etablering af Ringboulevardens forlængelse. Aftalepartierne er enige om, at det er målsætningen af iværksætte denne forundersøgelse i indeværende byrådsperiode.

Aftalepartierne lægger endelig særlig vægt på, at der også er god fremkommelighed i landdistrikterne. Her er den historiske udvikling af vejnettet en udfordring, da det hovedsageligt er blevet udviklet med fokus på transport til og fra Randers. Det betyder, at der særligt i den nordlige og nordøstlige del af kommunen er dårlige øst-vestgående forbindelser. Vejene er smalle og ikke indrettet til gennemgående trafik. Aftalepartierne er derfor enige om, at der i 2020 skal udarbejdes et forslag til, hvordan der kan skabes bedre forbindelser fra motorvejsafkørsel 38 Purhus og mod øst.

Cykelstier (1,5 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

Aftalepartierne ønsker at prioritere etableringen af flere cykelstier. Der afsættes på den baggrund yderligere 1,5 mio. kr. til formålet i 2020 og 2021.

Grønne områder (0,4 mio. kr. årligt i 2020 og frem)

Indbydende grønne områder er en vigtig del af et godt byliv, og med en tættere by stilles der krav til tilgængeligheden af de grønne områder. Samtidig er der behov for at sikre en fortsat effektiv drift af området, som tager hensyn til arealernes brug. Aftalepartierne ønsker derfor, at forvaltningen udarbejder et konkret oplæg hertil. Samtidig er aftalepartierne enige om at afsætte 0,4 mio. kr. til indsatsen i 2020 og frem.

Klima, natur og miljø (0,9 mio. kr. årligt i 2020-2022)

I Randers Kommune er der mange skønne naturområder, og de er til stor glæde for kommunens borgere. Aftalepartierne er meget opmærksomme på værdien og betydningen af disse naturområder, og på at områderne skal udvikles til glæde for alle - både dem som ønsker stilheden og naturoplevelsen, og dem som ønsker at benytte naturen til fysiske aktiviteter.

Aftalepartierne noterer sig også, at nærhed og adgang til natur er en vigtig parameter, når borgere skal bosætte sig. Kommunen har gjort en stor indsats via naturplejen for at forbedre naturindholdet på naturområder med stor naturpotentiale.

Aftalepartierne er med afsæt i ovenstående enige om at afsætte 0,9 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til at understøtte udmøntningen af ambitionerne i de vedtagne politikker på klima-, natur- og miljøområdet.

Drikkevand

Aftalepartierne er meget optaget af, at alle kommunens borgere skal sikres drikkevand af god kvalitet. Rent drikkevand er en forudsætning for sundhed og for udvikling. Dette kræver, at kommunen i tæt samarbejde med vandværkerne og landbruget udarbejder indsatsplaner til beskyttelse af drikkevandet samt implementerer de nødvendige indsatser. Aftalepartierne ønsker, at forvaltningen prioriterer dette arbejde højt.

Ejendomsservice

Aftalepartierne har noteret sig, at Ejendomsservice med budgetvedtagelsen skal løfte et yderligere effektiviseringskrav ud over de effektiviseringer, som Ejendomsservice allerede skal indhente. Fra forvaltningens side er der i kataloget med udmøntning af besparelses- og effektiviseringskrav udarbejdet et forslag til en ny distriktsinddeling, som skal frigøre flere ressourcer til bygningservice og derved minimere servicereduktionerne som følge af det yderligere effektiviseringskrav. Antallet af distrikter reduceres fra 13 til 4.

Den politiske styregruppe for Ejendomsservice forelægges inden implementering af den foreslåede distriktsinddeling overvejelser om en inddeling med 5-6 distrikter på baggrund af fx. daginstitutionsdistrikter - herunder betydningen for omfanget af udførende medarbejdere ved at vælge flere distrikter. Aftalepartierne er samtidigt enige om, at den samlede besparelse knyttet til det beskrevne forslag fortsat udmøntes.

Aftalepartierne lægger vægt på, at det i forbindelsen med yderligere effektiviseringer er vigtigt at sikre, at medarbejderne i Ejendomsservice er lokalt forankret og har et stort ejerskab til de bygninger, som de er ansvarlige for. I den forbindelse er det vigtigt, at så meget som muligt af beslutningskompetencen er hos medarbejderne, der servicerer de enkelte bygninger.

Street Race – tilskud til Striben (150.000 kr. årligt i 2020 og frem)

Aftalepartierne er enige om, at forslag nr. 12 i kataloget med udmøntning af effektiviserings- og besparelseskraav ikke gennemføres. Det indebærer, at der ikke skal spares 150.000 kr. årligt i 2020 og frem på tilskud til foreningen Stribens gennemførelse af lovlige Street Race.

Sundhed, Kultur og Fritid:

Dronningborghallen (9 mio. kr. i 2021)

Aftalepartierne er enige om, at der skal etableres en ny idrætshal i Dronningborg som erstatning for den nuværende Dronningborghal, idet den eksisterende hal bygningsmæssigt kun har begrænset levetid. Der er allerede afsat 10 mio. kr. hertil i 2022, og aftalepartierne afsætter nu yderligere 9 mio. kr. i 2021, så der også i fremtiden kan sikres mulighed for indendørs idræt i Dronningborgområdet.

I dialog med brugerne vurderes, om løsningen skal prioritere flest mulige omklædningsfaciliteter, træningsrum eller tilskuerfaciliteter. Byggeriet skal tilrettelægges således, at det giver mulighed for udvikling af hallen, ligesom hallen skal tænkes sammen med etableringen af et nyt plejecenter og en ny daginstitution.

Hal 4 og breddeidræt (2,3 mio. kr. i 2020)

Aftalepartierne er enige om, at breddeidrætten skal holdes skadesløse i forhold til finansieringen af de resterende merudgifter til det forøgede anlægstilskud til hal 4. Der afsættes derfor 2,3 mio. kr. til det forøgede anlægstilskud til hal 4 i 2020, som finansieres af det økonomiske råderum, der er skabt med nærværende budgetaftale.

Von Hatten (5 mio. kr. i 2020)

Aftalepartierne er enige om at give tilsagn om et rente- og afdragsfrit lån på op til 5 mio. kr. til 'Fonden til bevarelse af gamle bygninger i Randers' til opkøb af ejendommen, hvor Cafe von Hatten har hjemme. Hermed sikres grundlag for bygningsmæssigt fortsat drift af cafeen med henblik på at bevare det særlige miljø, der er omkring cafeen.

Kulturhus (5 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

Kulturhuset er fortsat et fantastisk aktiv for Randers Kommune. Tre institutioner under samme tag er en succes, der besøges af mange borgere. Et hus med mange besøg slides der på. Aftalepartierne ønsker at skabe bedre rammer for besøgene og medarbejderne i huset og afsætter derfor 5 mio.kr. årligt til formålet i 2020 og 2021.

Overvægtsklinikken for børn (0,25 mio. kr. i 2020 og 0,3 mio. kr. i 2021 og frem)

Sundhedsplejen har de seneste år arbejdet målrettet med at udvikle praksis, så der arbejdes systematisk og evidensbaseret med opsporing, forebyggelse og behandling af overvægt.

Indsatsen i overvægtsklinikken for børn har været finansieret af en midlertidig bevilling, som nu udløber. Aftalepartierne ønsker at fastholde indsatsen på området. Der afsættes derfor 250.000 kr. i 2020 og 300.000 kr. i 2021 og frem til formålet.

Kronikere og lungesatsning (553.000 kr. årligt i 2020 og frem)

Aftalepartierne ønsker at videreføre følgende særlige initiativer i forhold til kronikere og lungesatsning:

- *Rygestop medicin til udsatte borgere* – hvor målet er at flere borgere i målgruppen tager imod et rådgivningstilbud og bliver understøttet i at blive røgfri. Vilkkåret for udlevering er, at det primært skal ske til de deltagere, som er i målgruppen af socialt udsatte borgere med begrænsede økonomiske midler, og som ligeledes er *storrygere*. De borgere, der ikke er i arbejde samt ryger mere end 15 cigaretter om dagen, bliver tilbudt at få værdikupon. Der afsættes 128.000 kr. årligt til formålet i 2020 og frem
- *Børneastma* – hvor formålet med indsatsen er at bidrage til opsporing og forebyggelse af astma blandt børn i Randers. Den primære målgruppe er førskolebørn. Indsatsen er baseret på sundhedsstyrelsens astmaprogram for børn og unge og indeholder en række elementer. Der afsættes 255.000 kr. årligt til formålet i 2020 og frem.
- *Kronikere* - særlig indsats i lokalområderne med henblik på tidlig opsporing af risikoborgere i forhold til KOL. Der afsættes 170.000 kr. årligt til formålet i 2020 og frem.

Forbedret tandsundhed til de svageste ældre (0,2 mio. kr. årligt i 2021 og frem)

Stadig flere ældre har deres egne tænder langt op i alderen. Det er dokumenteret, at en dårlig mundhygiejne kan føre til isolation og ensomhed og påvirke fordøjelsen samt give øget risiko for f.eks. lungebetændelse, hjertekarsygdomme, sukkersyge og svamp i munden. Dette stiller samlet nogle krav til tilrettelæggelse og pleje omkring mundhygiejne særligt for de borgere, der har væsentlige funktionsbegrænsninger og behov for daglig hjælp til den personlige pleje, herunder også tand- og mundpleje.

Med satspuljeaftalen 2017-2020 har Randers Kommune modtaget midler til "Forbedret tandsundhed til de svageste ældre". Aftalepartierne ønsker, at denne forebyggende indsats kan videreføres efter udløb af satspuljemidlerne. Der afsættes derfor 0,2 mio. kr. årligt i 2021 og frem til formålet.

Tandpleje udsatte (50.000 kr. i 2020 stigende til 150.000 kr. i 2021 og frem)

Byrådet bevilgede i 2019 et tilskud på 0,1 mio. kr. i 2019 og 2020 til det sundhedssociale tilbud "Børsterne". Børsterne er et tilbud om vedlagsfri tandlægebehandling, som ved hjælp af frivillige tilbyder tandlægebehandling til de mest udsatte borgere i Randers Kommune. Bevillingen bidrager til at sikre, at der er et relevant og kvalificeret tandplejetilbud til denne gruppe borgere. Aftalepartierne lægger vægt på at indsatsen kan permanentgøres og afsætter derfor 50.000 kr. i 2020 og 150.000 kr. årligt i 2021 og frem.

Familieiværksætterne og Prep (1,5 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

Familieiværksætterne er et forældrekursus målrettet alle førstegangsfamilier. Det er et gennemarbejdet og velafprøvet undervisningskoncept, som tilbydes i mange danske kommuner. Kurset starter allerede i graviditeten og fortsætter til barnet er 8 måneder.

Prep er et parforholdskursus, som tilbydes par med hjemmeboende børn, som har udfordringer i parforholdet men ønsker at undgå skilsmisse. Fra forskning vides det, at børn fra skilsmisefamilier har en overrisiko for at få sociale og sundhedsmæssige problemer sammenlignet med børn fra intakte familier.

Aftalepartierne ønsker at videreføre begge tilbud i endnu en 2-årig periode. Der afsættes på den baggrund 1,5 mio. kr. i 2020 og 2021 til formålet. Med dette niveau vil det de kommende år være muligt for familieiværksætterne - med den nuværende søgning - at give et tilbud til alle førstegangsfødende familier, der måtte ønske det.

Gratis psykologhjælp til unge (0,4 mio. kr. i 2021)

Aftalepartierne er enige om at sætte midler af til en videreførelse af tilbuddet om gratis psykologhjælp til unge i alderen 20-24 år. Der afsættes på den baggrund 0,4 mio. kr. til formålet i 2021. Det forventes, at der i forbindelse med finanslovsforhandlingerne landspolitisk kan blive afsat midler til etablering af gratis psykologhjælp til børn og unge.

Ændring af besparelseskra v – Sundhed, Kultur & Fritid (0,7 mio. kr. stigende til 2,3 mio. kr. i 2023)

Aftalepartierne er enige om, at følgende forslag i kataloget med udmøntning af besparelses- og effektiviseringskra v ikke skal udmøntes på sundheds-, kultur- og fritidsområdet:

1.000 kr.	2020	2021	2022	2023	Bemærkning
Tandplejen – øvrig drift	163	163	163	163	Katalogforslag nr. 43
Tandplejen - personale		163	489	489	Katalogforslag nr. 44
Sundhedsplejen - kliniktid	65	65	65	65	Katalogforslag nr. 47
Sundhedspuljer	80	391	508	962	Katalogforslag nr. 48
Randers Bibliotek – reduceret besparelseskra v	400	400	400	400	Katalogforslag nr. 50
Museum Østjylland - Kejsergården		80	160	235	Katalogforslag nr. 51

Omsorgsområdet:

Nyt plejecenter (2,9 mio. kr. i 2020 stigende til 5,1 mio. kr. i 2022 og frem + anlæg på 10 mio. kr.)

Aftalepartierne ønsker at skabe nye rammer og ny udvikling for den kommunale kernevelværd.

På den baggrund indeholder budgettet opførelse af en ny Dronningborghal, en ny daginstitution og et nyt plejehjem i Dronningborg. Planen er, at husene skal tænkes sammen både fysisk som indholdsmæssigt.

Som led i etableringen af det nye plejecenter i Dronningborg nedlægges Krstrup og Dronningborg plejehjem og sælges til andet formål. Aldershvile omdannes til 8 ældreboliger med kald, ligesom det resterende center søges omdannet til et lokalt sundhedscenter med blandt andet kommunale sundhedstilbud som eksempelvis forebyggelse, sundhedsfremme mv.

For aftalepartierne er det vigtigt at sikre de nuværende beboeres og pårørendes tryghed, og at der ikke sker flytning af beboere før det nye plejecenter er etableret.

Forslagets konsekvenser på omsorgsområdet betyder behov for afsættelse af et forøget driftsbudget på netto 2,9 mio. kr. i 2020, 4,3 mio. kr. i 2021 og 5,1 mio. kr. i 2022 og frem. Samtidigt afsættes der midler til anlæg af det nye plejecenter med 5 mio. kr. i 2020 og yderligere 5 mio. kr. i 2021.

Demenshandleplan (0,4 mio. kr. i 2020 og frem)

I 2018 og 2019 har der været afsat midler fra den nationale demenshandleplan. Beløbet er indgået i de aktiviteter, der er gennemført på demensområdet i kommunen. Aftalepartierne ønsker at videreføre den ekstra indsats og afsætter derfor 0,4 mio. kr. årligt til formålet i 2020 og frem.

Forsøg med hotelhåndtag på et plejecenter (0,25 mio. kr. i 2020)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 250.000 kr. i 2020 til et forsøg med hotelhåndtag på et af kommunens plejecentre.

Ældreboligplanen

Aftalepartierne er enige om, at omsorgsudvalgets udgangspunkt ved udmøntningen af ældreboligplanens forudsætninger om omdannelse af ældreboliger med kald, skal være, at der ikke omdannes boliger i landdistrikterne.

Klippekort på omsorgsområdet

Aftalepartierne er enige om at fastholde niveauet for klippekortordningen på omsorgsområdet i 2020. Der afsættes derfor 4,0 mio. kr. i 2020 til omsorgsområdet. Aftalepartierne er samtidig enige om at evaluere ordningen forud for budgetdrøftelserne vedrørende B2021-2024.

Ændring af besparelseskraV – Omsorgsområdet (6 mio. kr. i 2020 stigende til 7,4 mio. kr. i 2023)

Aftalepartierne er enige om, at følgende øvrige forslag i kataloget med udmøntning af besparelses- og effektiviseringskraV ikke skal udmøntes på omsorgsområdet:

1.000 kr.	2020	2021	2022	2023	Bemærkning
Trykghedshotellet	500	500	500	500	Katalogforslag nr. 59
Træningshøjskolen	150	150	150	150	Katalogforslag nr. 60
Døgngenoptræningen	150	150	150	150	Katalogforslag nr. 61
Hospice Randers	300	300	300	300	Katalogforslag nr. 62
Fastholde aflastningsboliger	1.350	1.350	1.350	1.350	Katalogforslag nr. 66
Fastholde aflastningsboliger		1.350	1.350	1.350	Katalogforslag nr. 67
2.hjælpertimer	1.000	1.000	1.000	1.000	Katalogforslag nr. 68
Rengøringshjælp	2.600	2.600	2.600	2.600	Katalogforslag nr. 70

Aftalepartierne er endvidere enige om, at virtuel pleje evalueres i omsorgsudvalget i sommeren 2020.

Social- og beskæftigelsesområdet:

Beskæftigelsesindsats (2 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

Aftalepartierne er enige om at afsætte 2 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 til videreførelse af den styrkede sagsbehandling på Jobcenteret. Jobcenteret skal have de bedste muligheder for at kunne tilbyde borgerne en så hurtig og effektiv sagsbehandling og afklaring som muligt. Målet er at få flest mulige borgere i job eller uddannelse – herunder skal Jobcenteret medvirke til hurtig tilbagevenden

til arbejdsmarkedet efter endt sygdom, følge tæt op på ressourceforløb og sikre en så effektiv afklaring af den varige forsørgelsesevne som muligt, ligesom Jobcenteret skal have en meget tæt virksomhedskontakt, så virksomhedernes behov for arbejdskraft imødekommes bedst muligt.

Integrationsområdet

Aftalepartierne er enige om at fastholde det relativt store fald i budgettet til sagsbehandling på integrationsområdet på 2,8 mio. kr. årligt i 2020 og frem. Der igangsættes samtidig en 3-årig plan for nedjustering af området, så de gode faglige resultater bibeholdes i forhold til beskæftigelse, selvforsørgelse, samt at kravene til indsatsen på området kan efterleves.

Indsatsen og antallet af medarbejdere vil i perioden blive reduceret, efterhånden som antallet af integrationsborgere falder. Beskæftigelsesområdet finansierer selv planen inden for den samlede ramme til integration, idet der herunder – i en periode indenfor den 3-årige plan – omplaceres budget fra indkomstoverførsler til service (myndighedssagsbehandling). Det samlede budget på integrationsområdet vil dog i alle årene være reduceret med 2,8 mio. kr. i forhold til niveauet i 2019.

Der er i 2019 kommet ny lovgivning vedr. midlertidige og permanente boliger til flygtninge og kriterier for de almene boligforeningers visitation af boliger i udsatte boligområder. Aftalepartierne ønsker, at forvaltningen foretager en gennemgang af Randers Kommunes kriterier og praksis for visitation af boliger i den almene sektor på baggrund af den nye lovgivning. Gennemgangen med tilhørende kriterier for visitation af boliger forelægges for de berørte udvalg.

Endelig ønsker aftalepartierne en strammere styring af kommunens tolkeudgifter. Forvaltningen bedes på den baggrund udarbejde retningslinjer for brugen af tolke i opgaveløsningen.

Udsatte lege - Feriecamp (0,5 mio. kr. årligt i 2020 og 2021)

Randers Kommune har både i 2017, 2018 og 2019 været vært for den årlige Feriecamp for socialt udsatte arrangeret af Landsforeningen af Væresteder. Det er en helt særlig ferie for socialt udsatte mennesker fra hele landet. Feriecampen tiltrak 1.700 overnattende gæster i 2019. Markedspladsen på Feriecampen er åben for gæster udefra, så Randers Kommunes borgere kan være en del af de mange arrangementer og det fællesskab, der opstår.

Aftalepartierne ser meget positivt på initiativet og ønsker at skabe forudsætning for, at Randers Kommune også som minimum de næste to år kan varetage værtskabet. Der afsættes på den baggrund 0,5 mio. kr. til Feriecamp for socialt udsatte i 2020 og 2021.

Kraftcenter for Autisme (1,3 mio. kr. årligt i 2020 og frem)

Aftalepartierne ønsker at styrke autismeområdet yderligere. Aftalepartierne afsætter derfor 1,3 mio. kr. årligt i 2020 og frem til finansiering af driften til et kraftcenter på autismeområdet – et kraftcenter bygget på samme ideer som Hjernecenter Randers, Aktivitetscenter Randers og Psykiatriens Hus. I første omgang findes en passende placering og efterfølgende fastlægges kraftcenterets indsatser i et tæt samarbejde med brugerne på autismeområdet.

Midler til frivillig indsats (360.000 kr. i 2020 og 260.000 kr. i 2021 og frem)

Aftalepartierne vil gerne anerkende og understøtte den store indsats Selvhjælp Randers yder til børn, unge og voksne, som har problemer i livet. Der afsættes derfor yderligere 260.000 kr. årligt i 2020 og frem til medfinansiering af indsatsen i Selvhjælp Randers.

Aftalepartierne vil ligeledes understøtte SAM-foreningens indsats med 100.000 kr. i 2020.

Selvejende institutioner (52.000 kr. årligt i 2020 og frem)

Aftalepartierne er enige om, at forslag nr. 87 i kataloget med udmøntning af effektiviserings- og besparelseskraav ikke gennemføres. Det indebærer, at der ikke skal spares 52.000 kr. årligt i 2020 og frem på de selvejende institutioner Hjørnestenen og Klub 85.

Tværgående, øvrig finansiering og administration:

Ændret kommunal udskrivningsprocent

Aftalepartierne er enige om, at den kommunale udskrivningsprocent sættes op med 0,2 procentpoint fra 25,6% til 25,8% i 2020 og frem.

Dækningsafgiften sænkes

Aftalepartierne er enige om, at dækningsafgiften på forretningsejendomme sænkes med 0,5 promille – fra 4,0 til 3,5 promille i 2020 og frem.

Effektiviserings-/besparelseskraav i 2020-2023

Med undtagelse af de ovennævnte ændringer er aftalepartierne enige om at gennemføre de foreslåede effektiviserings-/besparelseskraav i basisbudgettet, der sikrer et budget 2020-2023 i balance.

Videreførelse af 0-fremskrivning

Aftalepartierne er enige om, at der i årene 2021-2023 fortsat ikke gennemføres prisfremskrivning af budgetterne til varekøb og tjenesteydelser. Efter korrektion for kontraktlige forpligtelser forudsættes dette at give mindreudgifter på 9,5 mio. kr. i 2021 stigende til 28,5 mio. kr. i 2023 og frem.

Tilførsel af midler som følge af finanslov 2020

Såfremt de igangværende forhandlinger om finansloven for 2020 betyder tilførsel af midler til kommunen, er aftalepartierne enige om, at konkret udmøntning af disse skal aftales nærmere i kredsen af aftalepartier.

Forudsætninger omkring indtægtssiden

Aftalepartierne forventer, at man landspolitisk bliver nødt til at adressere de meget store uligheder, som i dag eksisterer på tværs af landets kommuner. Det økonomiske udgangspunkt må her være, at mange kommuner – som bl.a. Randers Kommune – har været nødt til at anvende det såkaldte finansieringstilskud til finansiering af den løbende drift. Aftalepartierne forudsætter derfor, at det samlede resultat vil blive 20 mio. kr. bedre end forudsat i basisbudgettet i årene 2022 og 2023. Ændringen lægges ind som en forudsætning om et forøget finansieringstilskud. Aftalepartierne

forudsætter samtidig at kommunens gevinst på beskæftigelsestilskuddet i 2020 bliver 4 mio. kr. højere end forudsat i budgettet.

Låntagning - fortsat nedbringelse af gæld

Økonomi- og Indenrigsministeriet har givet mulighed for øget låntagning i Randers Kommune. Der var i basisbudgettet forudsat dispensationer på i alt 17 mio. kr. Med ministeriets udmelding for 2020, har kommunen modtaget dispensation for låntagning på 11 mio. kr. udover budgetforudsætningen. Aftalepartierne er enige om, at lånedispensationerne udnyttes fuldt ud og indgår som generel finansiering af nærværende budgetaftale. Aftalepartierne konstaterer, at Randers Kommune fortsat (netto) nedbringer gælden.

Flagning i kommunale institutioner

Aftalepartierne er enige om, at skoler og kommunale institutioner hejser Dannebrog de samme dage som det er vedtaget der flages på Laksetorvet, i det omfang der er åbent på skolen eller institutionen.

Nationale flagdage som eksempelvis grundlovsdag, kongelige fødselsdage og tilsvarende - blandt andet veterandagen - bliver på den måde markeret over hele kommunen.

Kost i kommunens institutioner

Aftalepartierne er enige om at borgerne i kommunens institutioner skal have mulighed for en sund og nærende kost, der tager hensyn til individuelle og ernæringsmæssige behov, og at borgerne herunder skal kunne fravælge rituelt producerede fødevarer.

Whistleblower-ordningen

Aftalepartierne har noteret sig forvaltningens evaluering af kommunens whistleblowerordning. På trods af de meget få henvendelser til ordningen lægger aftalepartierne vægt på, at funktionen fastholdes.

Borgmesteren

For Socialdemokratiets byrådsgruppe

For Dansk Folkepartis byrådsgruppe

For Det Konservative Folkepartis byrådsgruppe

For Radikale Venstres byrådsgruppe

For Socialistisk Folkepartis byrådsgruppe